

**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ЮЛИ, 2012

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и климатични годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху обществото и различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния обмен на данни (VI регион Европа – СМО), климатична информация и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-6.VII. Под влияние на област на високо налягане, времето в страната е слънчево и горещо. На 4.VII има измерени 4 температурни рекорда за деня. На 5-6.VII налягането се понижава, температурите се повишават още и в Свищов и Сандански достигат 38°C. Има отделни конвективни области, локални валежи и гръмотевици.

7.VII. Има по-значително лабилизиране на атмосферата и в следобедните часове на повече места има краткотрайни превалявания и гръмотевични бури, но с петнист характер. Има измерени рекордни максимални температури за деня в 4 станции от синоптичната мрежа.

8-9.VII. Антициклон обхваща Източна Европа. Балканския полуостров е в неговата югоизточна периферия. Времето отново е слънчево и горещо с температури до 39°C. На 8.VII има измерени 2 температурни рекорда за деня.

10.VII. През страната преминава размит студен атмосферен фронт. Има и конвергенция в полето на вятъра при земя. На отделни места има валежи. Остава горещо. Измерени са рекордни за деня температури в 7 от синоптичните станции.

11.VII. От запад налягането се повишава и времето е слънчево. Неустойчиво е над източните райони и там на места има валежи и гръмотевици. Времето е горещо и отново с рекордно високи температури в 10 синоптични станции.

12-13.VII. Налягането се понижава и преминава студен атмосферен фронт. На 12.VII има рекордно високи температури в 7 от станциите. Впоследствие температурите се понижават с 3-5°C и за кратко се прекъсва горещата вълна. На 13-ти също има измерени рекордно-високи температури в 3 станции.

14-15.VII. На 14.VII страната ни попада в антициклон, а на 15.VII – в челната част на антициклон. Времето отново е слънчево и горещо време. Температурите се повишават и на 15-ти в Северна България и в **района на Сандански достигат 40-41°C**. На 14.VII и на 15.VII има рекордни температури съответно в 13 и 28 станции.

16.VII. Преминава студен атмосферен фронт, добре изразен в полето на вятъра, но не и в полето на облачността. Температурите се понижават. Рекордно високите температури са в 4 станции. В Източна България има купесто-дъждовна облачност и локални валежи.

17-21.VII. След атмосферния фронт, от запад се изгражда антициклон, обхващащ Южна Европа. Времето е слънчево и горещо. Температурите се повишават. На 21.VII отново на места в Северна България максималните температури достигат 40-41°C. На 19.VII и на 21.VII има рекордно високи температури съответно в 1 и 5 станции.

22-27.VII. Над Средна Европа, Украйна и южната половина от Европейска Русия се формира антициклон. Над нас е южната фронтална зона. Към 24.VII над Централна Европа антициклонът се разрушава. В тилът му прониква по-студен въздух и формира циклон над Италия, който дълго време стационарира, впоследствие бавно се премества на североизток. Краткотрайни валежи има в Западна България, докато в Източна е слънчево. От 20 до 25-26.VII по морето духа североизточен вятър и вълнението е бурно, достигащо 4-5 бала.

28-29.VII. Страната попада в югоизточната периферия на антициклон. Времето е горещо. На 29.VII температурите отново достигат 40°C. На 28 и 29.VII отново са измерени рекордно високите за деня температури.

30-31.VII. Преминава студен атмосферен фронт, който се развива над Източна България. В райони от Западна и Централна България..има валежи

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

В по-голямата част от страната средните месечни температури са между 24 и 28°C. По високите полета и в планинските райони с надморска височина между 500 и 1200 m средните месечни температури са между 21 и 25°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 9.3°C (Мусала) и 18.1°C (Рожен). Месец юли е най-топъл в Русе и Свищов (средна месечна температура 28.8°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 19.1°C). Средните месечни температури имат отклонение от нормата за юли между +2.4 и +5.9°C.

През целия месец е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 8°C над месечната норма. Най-топло е на 15.VII, когато средните денонощни температури са между 25 и 33°C, което е с 5-10°C над месечната норма. По-значително относително захлаждане има между 16.VII и 19.VII, когато средните денонощни температури са близки до месечната норма или с 1-3°C по-високи. Най-студено е в Чепеларе на 2.VII (средна денонощна температура 15.4°C). Най-топло е във Враца на 15.VII (35.4°C).

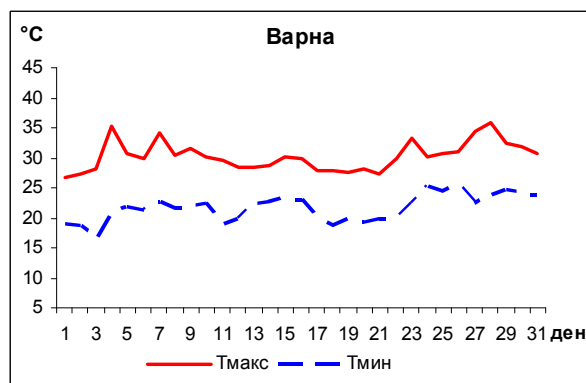
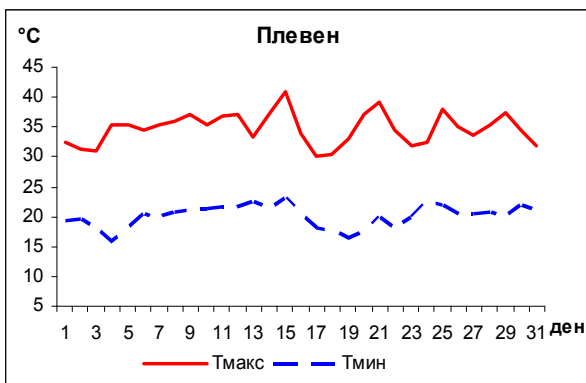
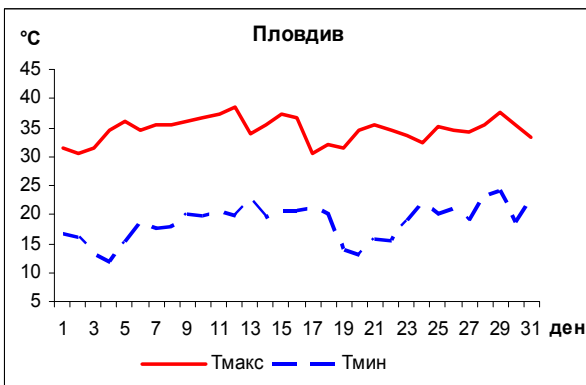
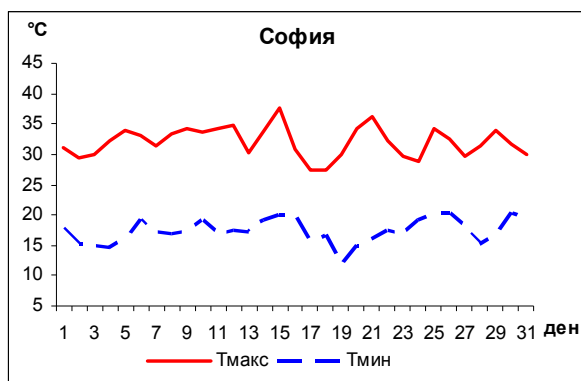
Най-високите максимални температури са между 33 и 41.5°C и са измерени главно на 15.VII, а на места в Южна и Източна България – и на други дати (Сомовит, обл. Плевен, 41.5°C на 15.VII). Най-ниските минимални температури са предимно между 9 и 19°C и са измерени на 3-4.VII или на 19.VII (Чепеларе 4.8°C на 4.VII).

Метеорологична справка за месец юли 2012 г.

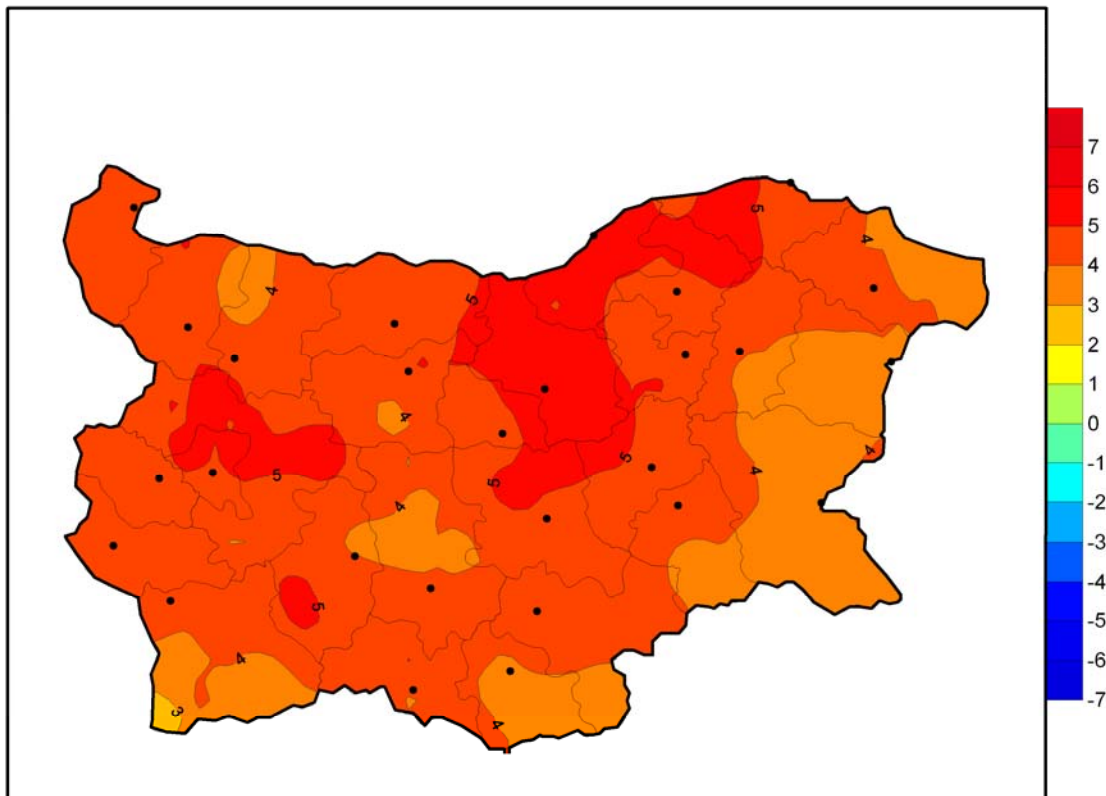
Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т _{ср}	ΔT	Т _{макс}	Дата	Т _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Макси- мален	Дата	Количество валеж (mm)		Вятър ≥14 m/s	Гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	25.0	5.2	37.5	15	11.7	19	41	66	29	28	3	1	0	9
Видин	26.7	4.3	39.7	15	12.8	4	39	85	12	24	7	2	2	8
Монтана	26.5	4.4	41.0	15	14.2	19	28	53	11	24	4	1	0	6
Враца	26.5	4.7	41.0	15	16.4	19	15	20	8	11	2	0	1	5
Плевен	27.7	4.8	41.0	15	15.8	4	1	2	1	27	1	0	4	3
В. Търново	27.6	5.9	39.5	15	14.2	3	2	2	1	27	1	0	1	1
Русе	28.8	5.3	41.3	15	17.2	4	1	2	1	27	0	0	12	6
Разград	25.7	4.7	36.7	15	15.5	18	3	6	3	12	1	0	2	0
Добрич	24.8	4.6	35.5	29	11.0	3	19	39	7	6	4	0	4	4
Варна	25.8	3.9	35.4	4	16.5	3	15	41	14	12	1	1	4	5
Бургас	26.2	3.8	35.2	4	17.4	3	1	4	1	8	1	0	9	2
Сливен	27.6	4.9	37.5	12	17.0	22	1	2	1	9	0	0	7	3
Кърджали	26.9	4.0	38.1	15	13.2	4	1	3	1	11	0	0	6	5
Пловдив	27.0	4.1	38.5	12	11.8	4	2	5	2	11	1	0	1	6
Благоевград	26.8	4.8	38.8	21	14.2	19	8	21	7	11	1	0	3	6
Сандански	28.7	4.4	40.0	15	17.5	4	19	56	14	11	3	1	3	8
Кюстендил	25.3	4.4	39.4	15	12.0	19	8	15	3	11	3	0	1	7

ΔT – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

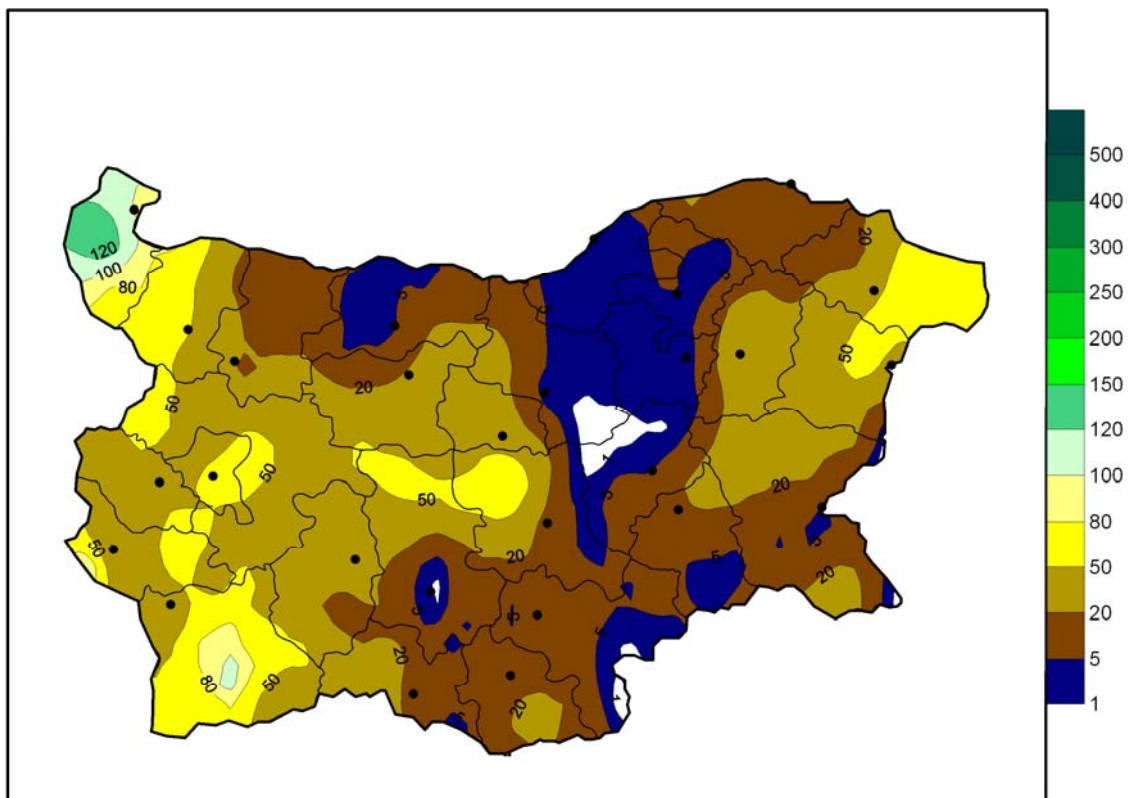
Температура на въздуха (°C) през юли 2012 г.

Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), юли 2012 г.

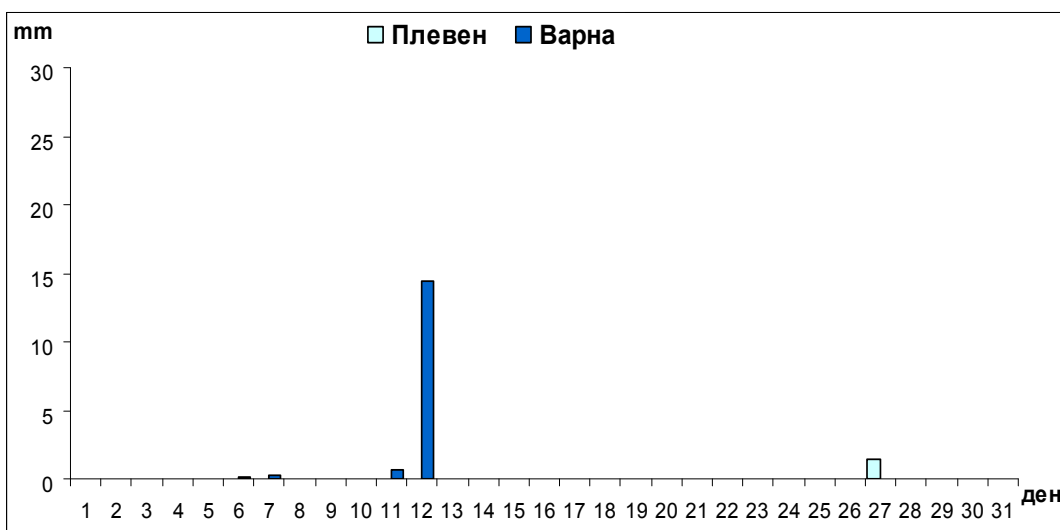
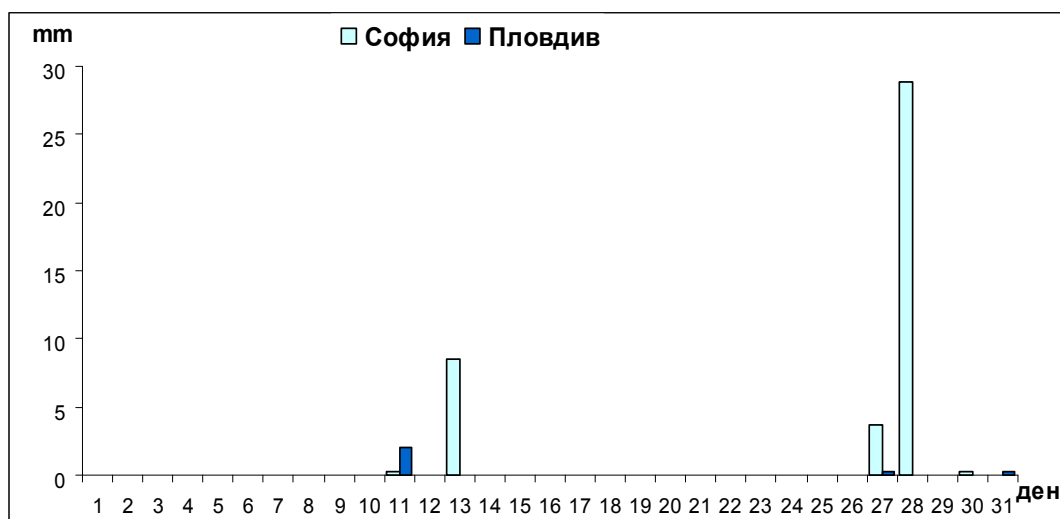
Месечни суми на на валежите (в % от климатичната норма), юли 2012 г.

3. ВАЛЕЖИ

През месец юли 2012 г. месечните суми на валежите са предимно между 0 и 80% от климатичната норма. Само за станциите в област Видин месечните суми на валежите е между 78 и 159% от климатичната норма. От 1.VII до 14.VII има валежи в почти всички дни, но само в отделни различни части от страната. Има също валежи на 16.VII в Източна България при преминаването на студен фронт. От 17.VII до 22.VII е без валежи. От 23.VII до 31.VII отново има валежи главно в Западна и Централна България. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано **на 27.VII в с. Лесидрен, обл. Ловеч (54 mm)**. Броят на дните с валеж над 1 mm е между 0 и 7. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 2.

Денонощни количества валежи (mm) през юли 2012 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

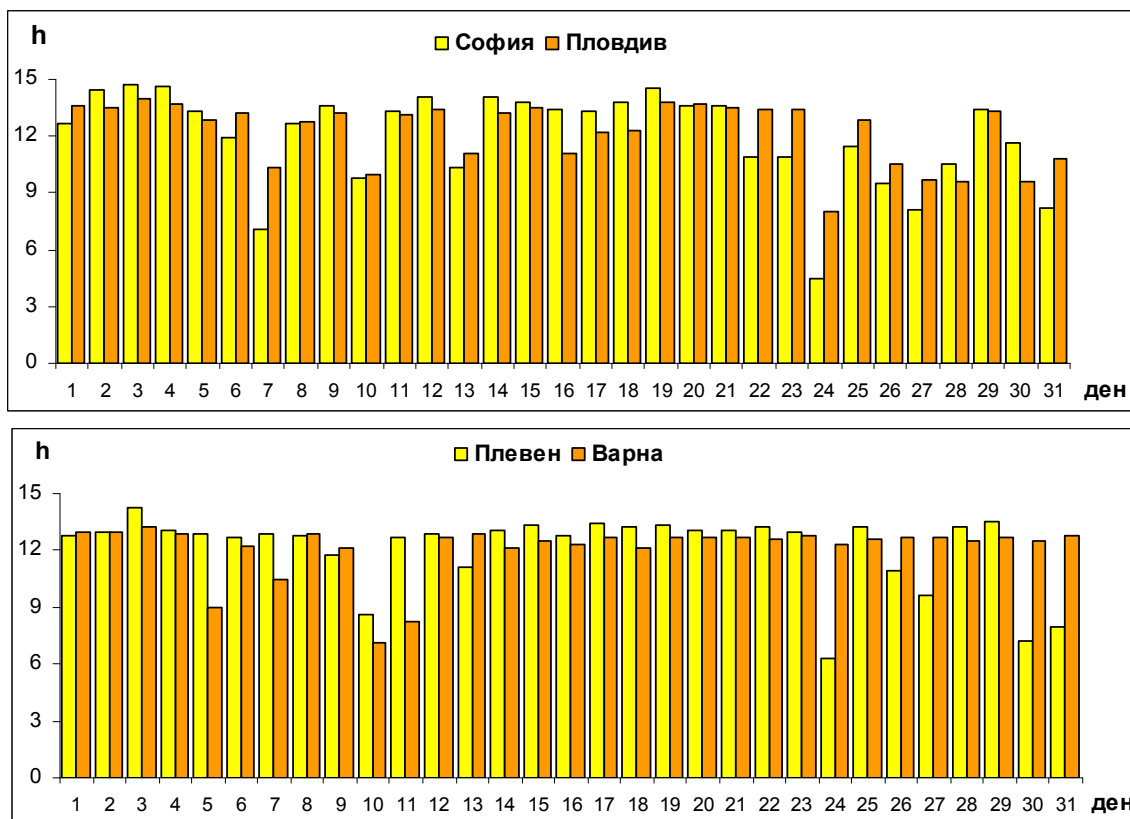
Условия за силен вятър (14 m/s и повече) в почти цялата страна има на 16.VII, когато от северозапад нахлува по-хладен въздух. Условия за силен вятър главно от югозапад има по местата с гръмотевични бури през периода 10-13.VII. От 22.VII до 27.VII и на 31.VII има условия за силен североизточен вятър главно в Източна България и Дунавската равнина.

Броят на дните със силен вятър в Западна България е между 0 и 4, а в Източна – между 4 и 12.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната месечна облачност е предимно между 0.5 и 3.0 десети, което е под месечната нормата. Броят на ясните дни е предимно между 10 и 26, което е над нормата. Броят на мрачните дни е 0 или 1, което е под нормата.

Слънчево греене (часове) през юли 2012 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни сутрешни **мъгли** са се образували в 4 дни от месец юли (за сравнение – 10 дни през юли 2011 г.) и са наблюдавани само в отделни станции като Добрич и Елхово.

Гръмотевични бури са наблюдавани в 18 дни през м. юли (за сравнение – 21 дни от юли 2011 г.). Сравнително по-значителен обхват имат гръмотевичните бури на 7-8.VII, 10-11.VII и 26-27.VII и 30-31.VII.

Градушки са наблюдавани в 7 дни (през юли 2011 г. – в 10 дни). С относително по-голям обхват е градуносната буря на 10.VII с регистриран валеж от град поне в 1-2 станции от 5 административни области на страната.

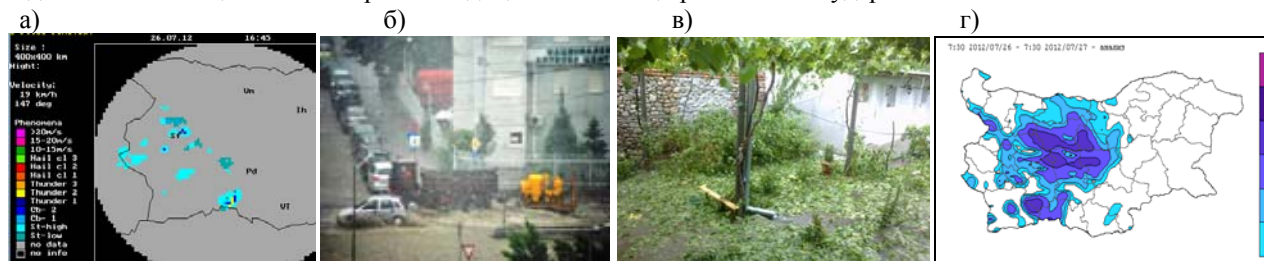
Особено опасни явления

Периодът 1-9.VII е с благоприятни за пожари условия на горещо и сухо време, продължило от края на юни месец. Трудни за потушаване са били пожарите в м. „Бистришко бранище” на Витоша (250 дка смърч, предимно от изсъхнала дървесина, повалена от смерча на 22 май 2001 г.), до Ихтиман (край магистрала Тракия – около 300 дка гора), Елхово (край с. Голям Дервент – около 200 дка гора) и др.

1.VII. Пожарът на Витоша. 10.VII. Градушка в Драгалевци и в с.Шишковци (Кюстендилско). 16.VII. След дъжд Шумен. (снимки от bTV – „Аз репортерът”)

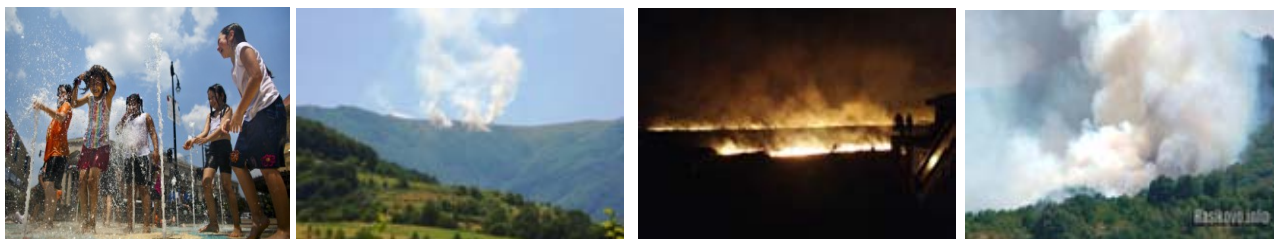
Метеорологичните условия са благоприятни за пожари и след 14.VII до края на месеца. Съобщава се за опасни пожари над гр. Вършец, в с.Градешница (общ. Тетевенска), над Стара Загора, до вилна зона в гр Черноморец (общ. Бургас), в райони от Сакар планина (от области Хасково и Стара Загора) и много други. В медиите има съобщения за потърсили медицинска помощ при топлинни удари.

26.VII. Радарна снимка с начало на градов процес над София (а), пороен дъжд в София(б) и градушка в с. Московец (в), Пловдивско) и денонощните суми валеж от 26-27.VII (г).

а) снимка от радара на НИМХ, и г) карта на валежа от ИЦ-НИМХ б) и в)Снимки на щети - от bTV "Аз репортерът")

Специалисти от НИМХ-БАН са издавали редовно карти с райониране на метеорологичните условия за пожароопасност. Участвали са в няколко предавания по централните медии с цел по-ефективно масово оповестяване, особено при екстремните засушавания и пожароопасни периоди през месеца.

10.VII. Жега и спасение.. Пожари: край Вършец (21.VII), около Черноморец (24.VII), в Сакар планина (29.VII) (снимки от bTV – "Аз репортерът")

Макар и с неголяма честота на опасни валежи през юли, падналите на отделни места интензивни валежи от дъжд с пориви на вятъра и градушки са нанесли щети на инфраструктура, транспорт, земеделие и лично имущество (предимно в области София-град,Видин, Шумен, Варна, Пловдив, Благоевград, Кюстендил – вж. примери на приложените снимки).

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1.СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

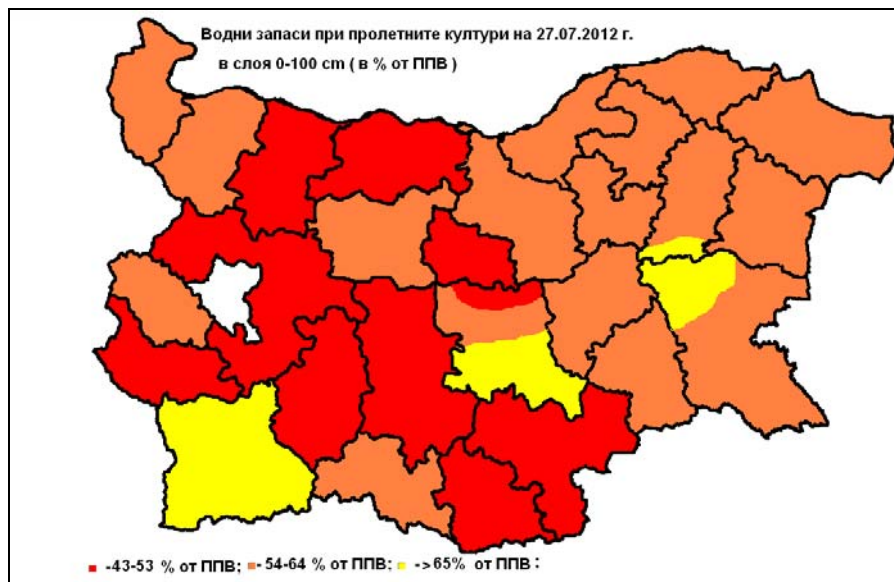
Горещото и през повечето дни предимно сухо време през юли задълбочи още повече сушата, започнала от предходният месец в част от южните и източни полски райони. Падналите по-съществени валежи на места в Западна България и по Черноморието през второто и третото десетдневие, подобриха за кратко влагосъстоянието на почвата, но в останалата част от страната, интензивното развитие на земеделските култури и липсата на превалявания със стопански ефект, доведоха до постепенно изчерпване на продуктивната влага както от горните, така и от по-дълбоките почвени хоризонти. Поради това, оцеляването на голяма част от пролетниците, зеленчуците и трайните насаждения през месеца зависеше изцяло от възможностите за напояване.

Наднормените температури през първото десетдневие на юли и оскъдните валежи в повечето полски райони (под 5-6 l/m²), предизвикаха бързо намаление на продуктивната влага в коренообитаемия почвен слой. На 7.VII при определяне нивата на влагозапасите при пролетните култури бе установено, че те са под 60 % от ППВ в слоя 0-50 cm за по-голямата част от страната. Критично ниски (около и под 40 % от ППВ) бяха запасите от влага в крайните южни части на страната и в районите на Велико Търново, Търговище, Видин, Казанлък и Софийското поле.

В началото и в края на второто десетдневие на юли, по Черноморието и в някои Западни райони на страната, падналите валежи бяха между 8 и 28 l/m² и имаха по-скоро освежителен ефект. Те не успяха да повишат съществено нивата на запасите от влага в почвата. Отсъствието на валежи повече от две седмици и повишението на температурите до 37-41°C (в районите на Плевен, В.Търново, Враца, Ловеч, Елхово, Пловдив,

Хасково, Кърджали, Русе, Чирпан и Казанлък) още повече задълбочиха сушата там. Най-ниски запаси от влага (между 43 и 53% от ППВ) при пролетните култури в 100-сантиметровия почвен слой бяха установени при определянето им на 17.VII отново в Софийското поле, Казанлък и някои южни части на страната (Кюстендил, Пловдив, Пазарджик, Кърджали, Свиленград).

Най-високо (повече от 65% от ППВ), но недостатъчно за активно развиващите се пролетни култури, бе влагосъдържанието на почвата в районите Сандански, Драгоман, Варна и Калиакра (с валежи между 14 и 28 l/m²). В останалата част от страната влагозапасите в 100-сантиметровия почвен слой бяха от 54 до 64% от ППВ.

През втората половина на месеца на много места бяха измерени екстремни максимални температури до 38-40°C, които в съчетание с ниската атмосферна влажност и поднормени валежи в Източна България, доведоха до задълбочаване на недостига на почвена влага и прогресивно утежняване на сушата. Значителни са проявите на сушата в Дунавската равнина и Тракийската низина. На места в Североизточна България (Силистра), бяха регистрирани и **суховей**. В районите на Кърджали, Хасково, Елхово, Пловдив, Сливен, Кюстендил, както и на места в Софийска и Русенска област, продуктивната влага беше почти изчерпана или незначителна в целия почвен профил, а пукнатините вследствие на тежката суша превишаваха 3-5 cm. На места в Северна и Южна България, бяха унищожени почти цели полета с пролетни култури, отглеждани при неполивни условия, а сухата и сбита почва не позволяваше провеждането на сезонните полски работи. Между 24 и 31 юли, на места в Западна България и Подбалканските полета паднаха валежи с общо количество от 18 до 46 l/m², които за кратко подобриха състоянието на повърхностния почвен слой, но бяха недостатъчни за трайно преодоляване на сушата. На 27.VI водните запаси в еднометровия почвен слой при пролетните култури в по-голямата част от страната се колебаеха около и под 60% от ППВ, като най-ниски (43-53% от ППВ) бяха в районите на Плевен, Кнежа, Враца, Габрово, Казанлък, Пловдив, Пазарджик, Хасково, Кърджали, Софийска област и Кюстендил (виж приложената карта).

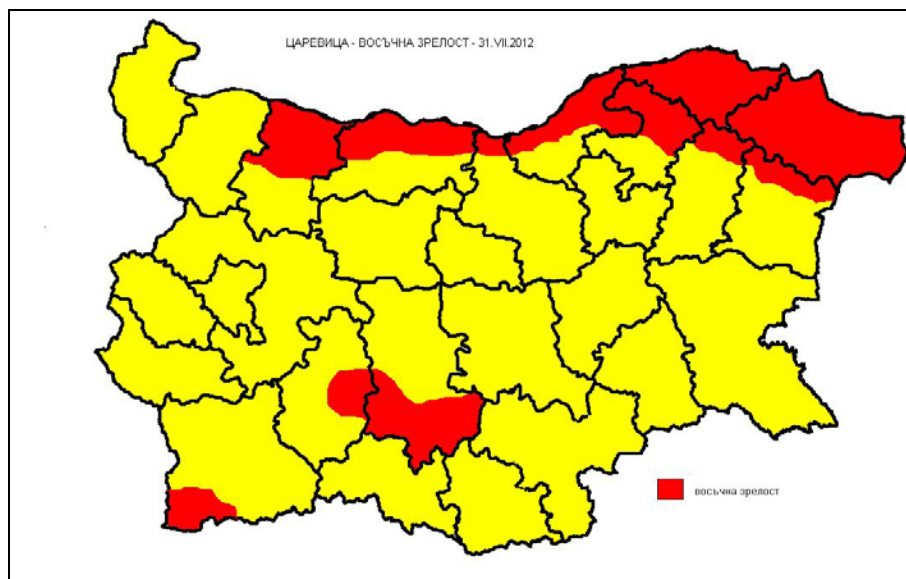
2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

Наднормените топлинни условия в началото на юли ускориха последните етапи от развитието на пролетните култури, доведоха до скъсяване на междуфазните периоди при царевицата и слънчогледа. През първото десетдневие при царевицата, в зависимост от ранозрелостта на хибридите, протичаха фазите - листообразуване, изметляване, цъфтеж на метлицата и извисяване. При слънчогледа се осъществяваше цъфтеж, оплождане и наливане на семената.

Екстремно високите температури през втората половина от първото десетдневие, достигнали на много места в страната до 38-40°C (Ново село, Видин, Монтана, Велико Търново, Свищов, Русе, Сандански) и дефицита на почвена влага бяха причина за нарушаване на водния баланс и физиологичните процеси при пролетните култури. В съчетание с ниската атмосферна влажност, в югоизточните райони под 30%, те имаха негативно въздействие върху цъфтежа и оплождането при царевицата, слънчогледа и зеленчуковите култури от по-късното полско производство. Неблагоприятните агрометеорологични условия в края на първото десетдневие на юли бяха причина за преждевременното пожълтяване и изсъхване на листата от долните етажи на растенията, за окапване на цветовете и завръзките при някои зеленчуци (домати, краставици, пипер, градински фасул и др.).

Горещото време и задълбочилото се засушаване през второто десетдневие на юли затормозваха развитието на земеделските култури. В средата на юли отново бяха регистрирани температури 39-40°C, а на места в Северна България - и над 40°C (Враца, Монтана, Ловеч, Плевен, Свищов, Русе). Това доведе до увеличение на повредите при пролетните култури, отглеждани при неполивни условия. На места в Североизточна България част от царевичните посеви бяха силажирани преди да встъпят в репродуктивен етап от развитието си. В началото на второто десетдневие при слънчогледа в част от Тракийската низина (Садово, Асеновград), бе наблюдавана фаза узряване преждевременно. В края на десетдневие то ранните хибриди царевица, отглеждани при поливни условия, встъпиха във фаза млечна зрелост.

В началото на третото десетдневие, продължителните юлски жеги поставиха под въпрос оцеляването на пролетните култури отглеждани при неполивни условия. В някои райони на Североизточна България суховеите нанесоха допълнително щети на земеделските култури. **На 27 и 28 юли в агростанциите и фенологичните пунктове към НИМХ – БАН в Източна България бе проведен извънреден преглед за оценка състоянието на царевицата и слънчогледа. При прегледа бяха констатирани значителни повреди при пролетните култури.** В агростанция Силистра и фенологичния пункт с. Изгрев е установено преждевременно пожълтяване и изсъхване на 60-70% от листната маса на царевицата, както и изсъхване на 30-40% на зърната в кочаните при по-късните царевични хибриди. В агростанциите Образцов Чифлик и Главиница е констатирана висока стерилност на кочаните при по-късните хибриди царевица. В голяма част от полските райони слънчогледа е с малки и недобре гарнирани пити, с недоизхранени семена (Разград, Кубрат, Главиница). Сушата и наднормените температури нанесоха щети и на трайните насаждения – увяхване и окапване на плодовете на овощките (ябълка, круша, слива).

През последната седмица на юли падналите валежи, предимно в Западна и Централна България, бяха закъснели за голяма част от пролетните култури, но повлияха освежаващо на късните сортове лози и овощки.

В края на юли ранните хибриди царевица в Дунавската равнина и в част от Горнотракийската низина встъпиха във въсълчна (вж. прил. карта) и пълна зрелост (с жълт цвят на картата). През третото десетдневие на юли в част от полските райони слънчогледът встъпи в техническа зрелост две седмици по-рано от нормалните срокове. При полския фасул бе наблюдавана масова фаза узряване. През третото десетдневие в южните райони при някои червени сортове лози (Мерло, Рубин) е наблюдавано прошарването на зърната.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През първото и второто десетдневие на юли продължи жътвата на пшеницата. Прибрана бе голяма част от зърнената реколта. Добивите от пшеница в агрометеорологичната мрежа към НИМХ-БАН са в широки граници. Добивите, получени в агростанциите Карнобат 600 кг/дка (бункерно тегло), Добрич 553 кг/дка, и Исперих 530 кг/дка, са най-високи, т.е. над 500 кг/дка. Най-ниските добиви (под 300 кг/дка) са регистрирани в агростанция Пловдив 282 кг/дка, във фенологичните пунктове в Копривлен (обл. Благоевград) 230 кг/дка и Твърдица (обл. Сливен) 200 кг/дка. **Тази година пшеницата е с високо съдържание на глютен и реколтата от хлябно зърно е с отлично качество.**

През юли т.г. приоритетно мероприятие за пролетните култури бе прилагането на подходящ поливен режим.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

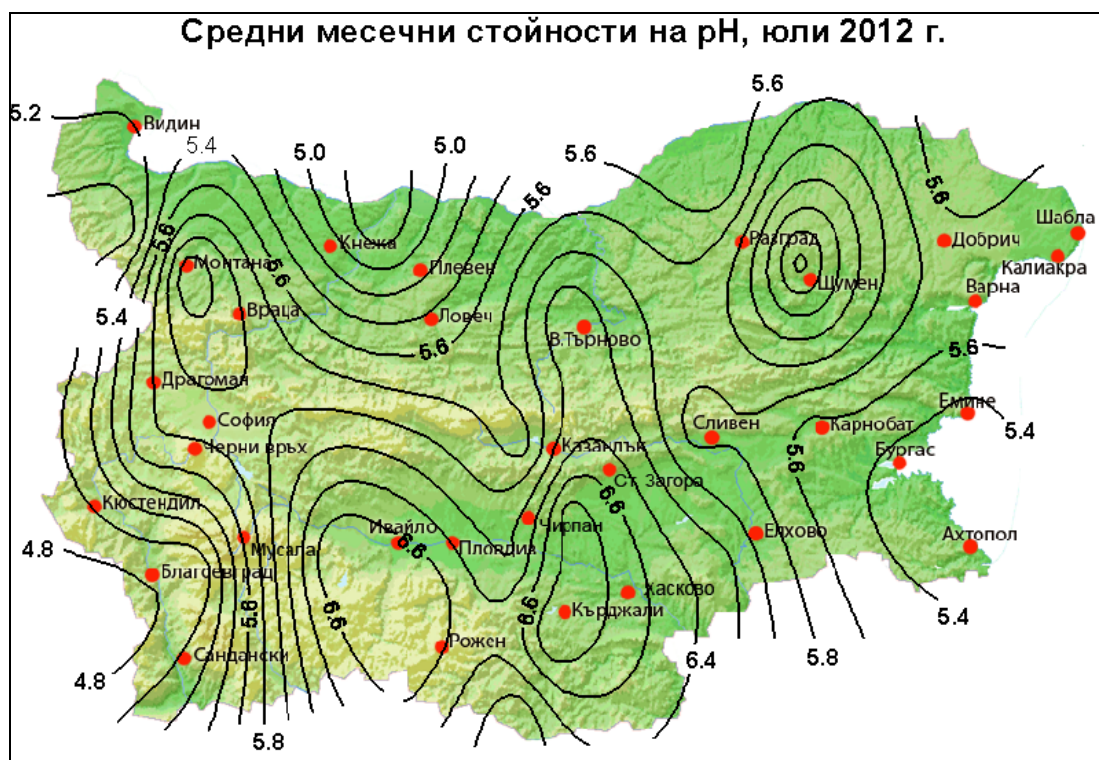
Пояснителни бележки:

Понастоящем мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се набират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: $pH < 5$ – киселинни, $pH > 6$ – алкални, $5 < pH < 6$ – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява. Т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

Многогодишните средни месечни стойности (МСМС) на рН за юли, изчислени за периода 2002 – 2010 г., показват неутралност на типичните за този месец валежи във всички административни области с изключение на Бургаска, където киселинните валежи са обичайни.

През изтеклия месец е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите и с изключение на гр. Ахтопол. Измерена е киселинността на 94.5% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи, чиито количества са недостатъчни за анализ.

През юли средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 18.2% от станциите. В 30.3% от всички станции валежите са алкални. В 51.5% от пунктовете за набиране на проби средните стойности на рН са неутрални. Слабо киселинни са валежите в Плевенска, Благоевградска и Кюстендилска области. Алкални са дъждовете, измерени в станциите, разположени в областите Враца, В. Търново, Шумен, Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, Хасково и Кърджали. Най-киселинни са средномесечните стойности в Благоевград ($pH=4.8$), а най-алкални – в Шумен ($pH=6.9$)

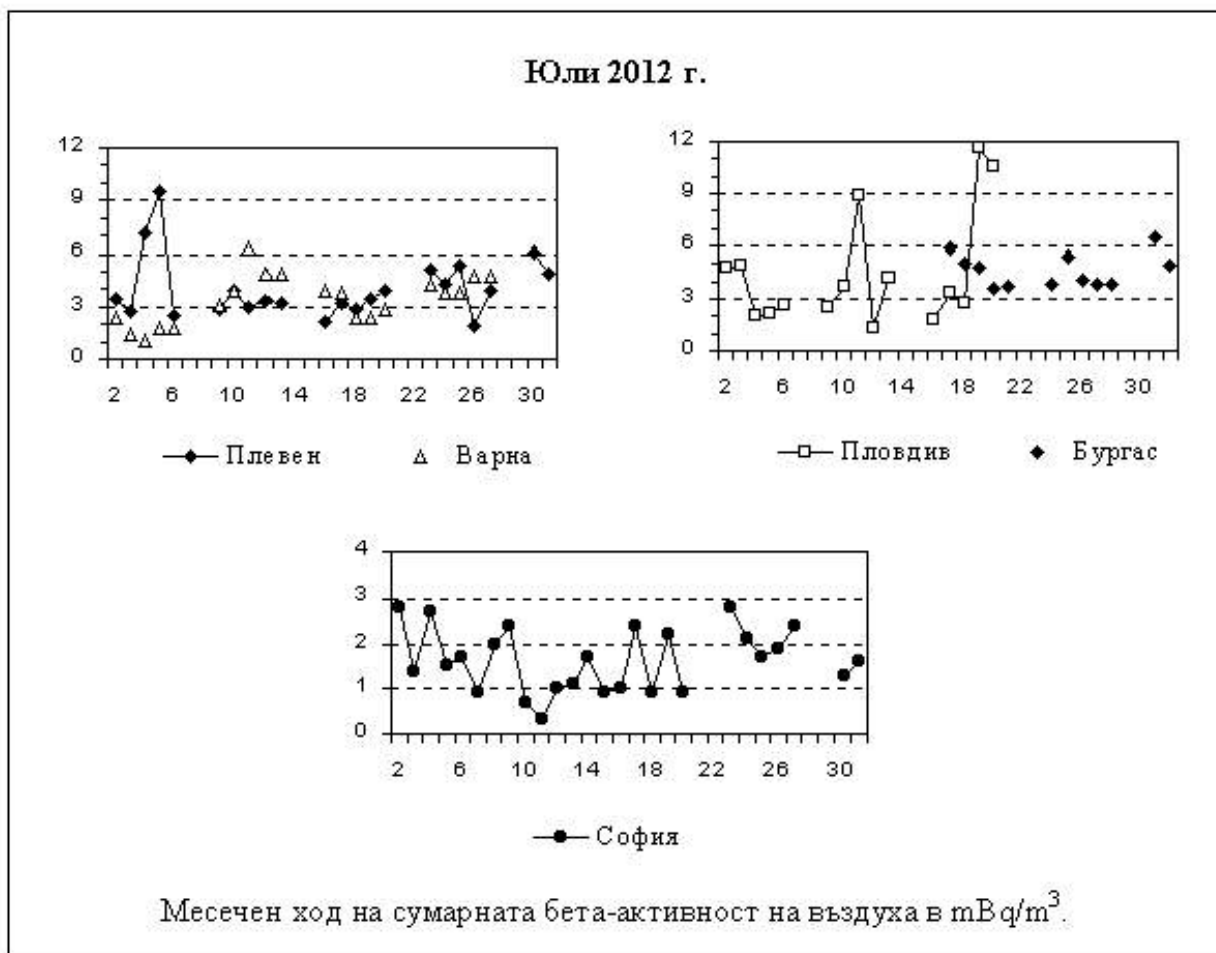
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ, изградена след 1960 г. се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през юли 2012 г., измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, варират от 1.6 до 4.6 mBq/m³. Средните стойности са близки до тези през юни. Поради технически причини в Бургас и Пловдив има данни само за част от месеца. Максималните измерени дневни концентрации са в Пловдив – 19 юли и в Плевен на 5 юли.

При интерпретацията на данните трябва да се има пред вид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено.

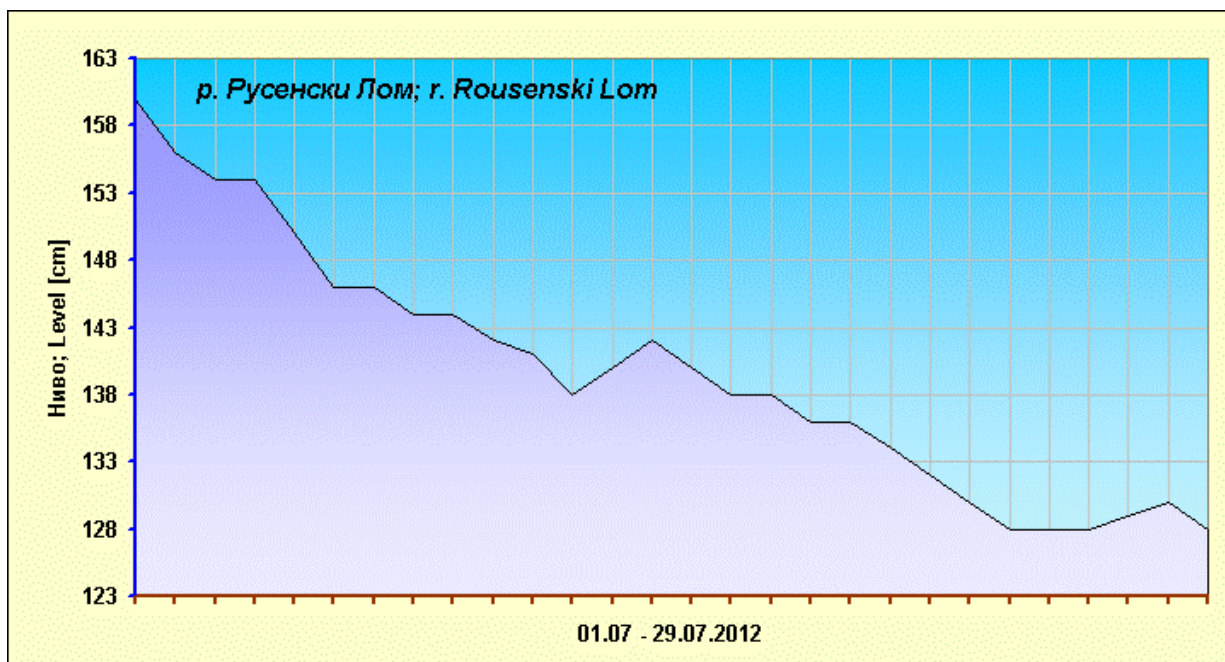
Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през юли 2012 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През юли като цяло се запази тенденцията към намаляване на обема на речния отток. Към крайните створове на по-големите реки в страната общият обем на речния отток е 470 млн. m³, което е със 66% по-малко спрямо оттока през юни и с 23% под месечната норма.

Средно за месеца, общият обем на речния отток в Дунавския водосборен басейн е намалял със 61% спрямо юни и е с 32% под месечната норма. Увеличение на обема на речния отток с 3% спрямо месечната норма е регистрирано единствено на р. Огоста. В средата на месеца, в резултат на действието на нарушител на естествения режим на реката, в поречие Искър бяха регистрирани по-значителни повишения на речните нива с до 82 cm, без това да се отрази на обема на оттока към крайния створ на реката. Измененията на водните нива при останалите наблюдавани реки във водосбора бяха в рамките на ± 29 cm.

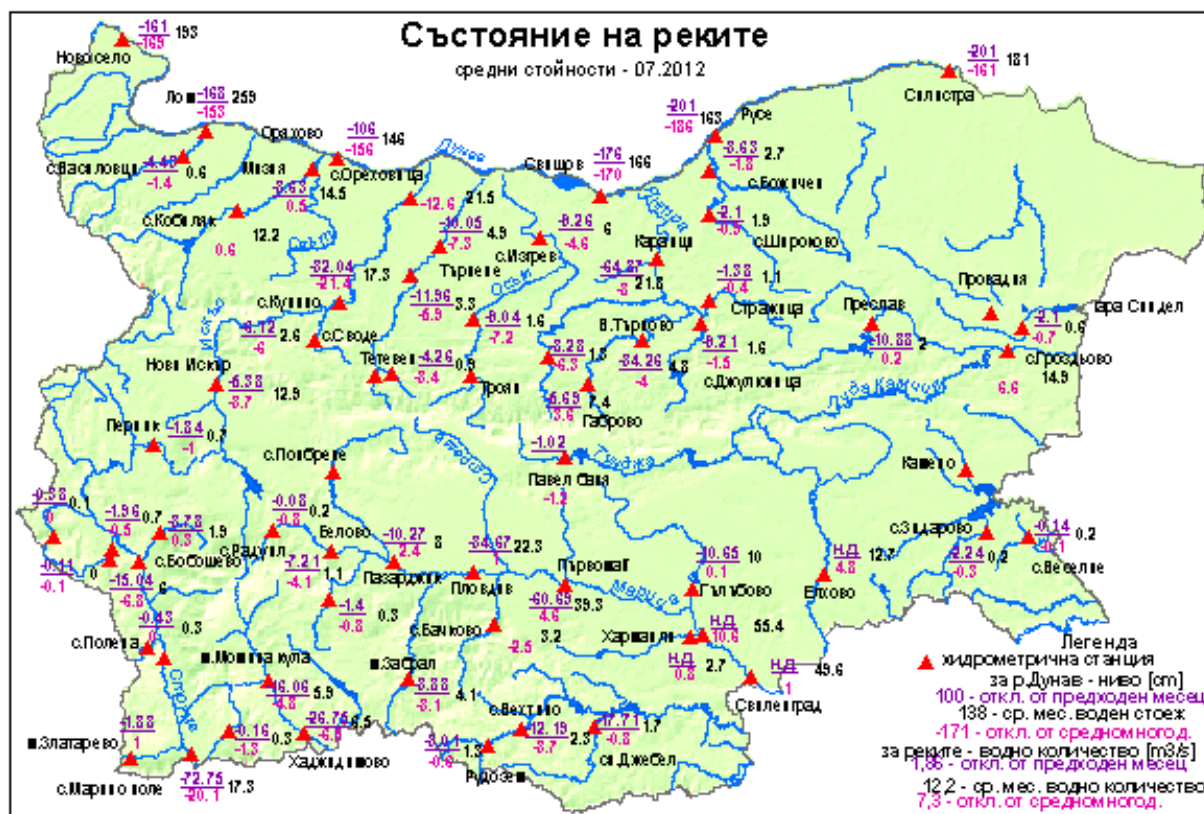
Ходограф на водните стоежи през месец юли на река Русенски Лом при с. Божичен.

През юли обемът на оттока на Черноморските реки намаля със 72% спрямо миналия месец, но надвиши месечната норма с 54%. Отчетените за месеца повишения бяха несъществени и краткотрайни (в рамките на 27 cm). Регистрирани са в отделни дни на различни наблюдателни пунктове в поречията на Камчия и Провадийска. При южните черноморски реки колебанията на водните нива бяха от -4 до + 6 cm.

Средномесечният отток на реките в Беломорския водосборен басейн за юли е 237 млн. m³ – с 22% под месечната норма и със 68% по-малко спрямо юни. Надвишение на обема на речния отток спрямо месечната норма е регистрирано към крайните створове на реките Тунджа и Марица, съответно с 2% и 61%. При голяма част от пунктовете за наблюдение бяха регистрирани продължителни периоди на задържане и понижение на речните нива. Минимални повишения (с до 12 cm) бяха отбелязани при всички измервателни станции в поречията Тунджа, Арда, Места и Струма. В поречие Марица единствено при Харманли беше регистрирано по-съществено повишение – с 31 cm.

През юли нивото на р. Дунав в българския участък беше с ясно изразена тенденция към понижение. При всички пунктове за наблюдение водното ниво е било със 161 до 201 cm по-ниско в сравнение с юни и със 153 до 186 cm по-ниско спрямо месечната норма.

Забележка: Използваните данни са от сутрешните измервания.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юли изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и силно изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 32 наблюдателни пункта или около 86% от случаите. Най-съществено беше понижението на дебита в Бистрец-Мътнишки, Искрецки, Милановски, Етрополски, Нишавски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали и на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 40% (от 3 до 39%) от същите стойности, регистрирани през юни. Повишение на дебита със 104 до 154% спрямо юни беше установено при 5 наблюдателни пункта, като по-съществено беше то в басейна на барем-аптски карстово-пукнатинни води на Североизточна България, в Разложки, Гоцеделчевски (Струмски водосбор) и част от Настан-Триградски карстови басейни.

Пространствените вариации на нивата на подземните води в плиткозалягащи водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) имаха преобладаваща тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 2 до 298 cm спрямо юни беше регистрирано при 63 наблюдателни пункта или около 90% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав и Средецка, в Софийска и Кюстендилска котловини, както и в Горнотракийска низина. Предимно се понижиха водните нива в терасите на реките Дунав, Искър, Струма, Места и Тунджа, в Горнотракийска низина, както и в Софийска, Кюстендилска, Карловска и Казанлъшка котловини. Повишение на водните нива с 2 до 36 cm спрямо юни бе установено при 7 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на изолирани места в терасите на реките Огоста, Янтра и Марица, както и в Сливенска котловина, вероятно дължащо се на локални валежи и напояване в близост до наблюдателните точки.

Спрямо стойностите на юни нивата на подземните води в Хасковския басейн се понижиха с 24÷29 cm.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на изменение с отклонения от средните стойности за юни от -7 cm до 12 cm, но без добре изразена тенденция.

През юли нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите със силно изразена тенденция на спадане. Предимно се понижиха от -144 cm до -8 cm нивата на подземните води в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Подобна тенденция с изменение от -75 cm до -1 cm имаха нивата на подземните води в малм-валанжския водоносен комплекс на същия район на страната.

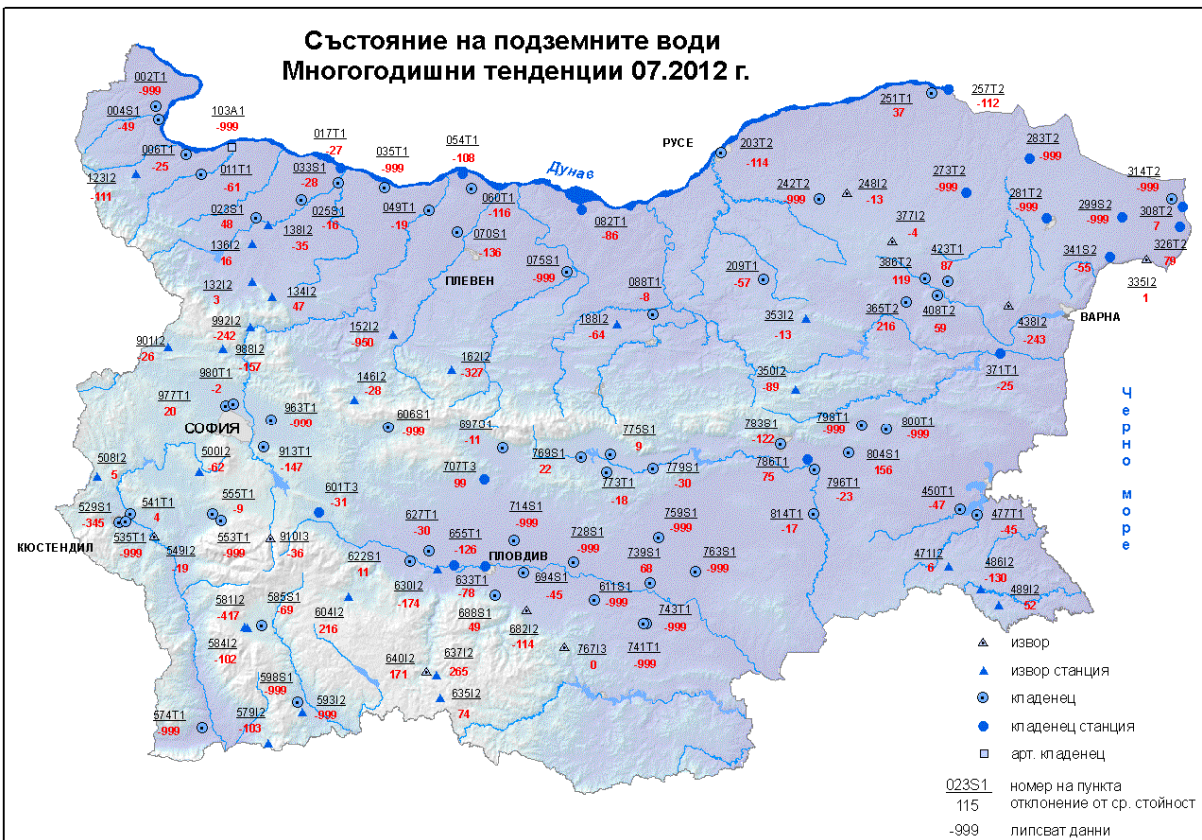
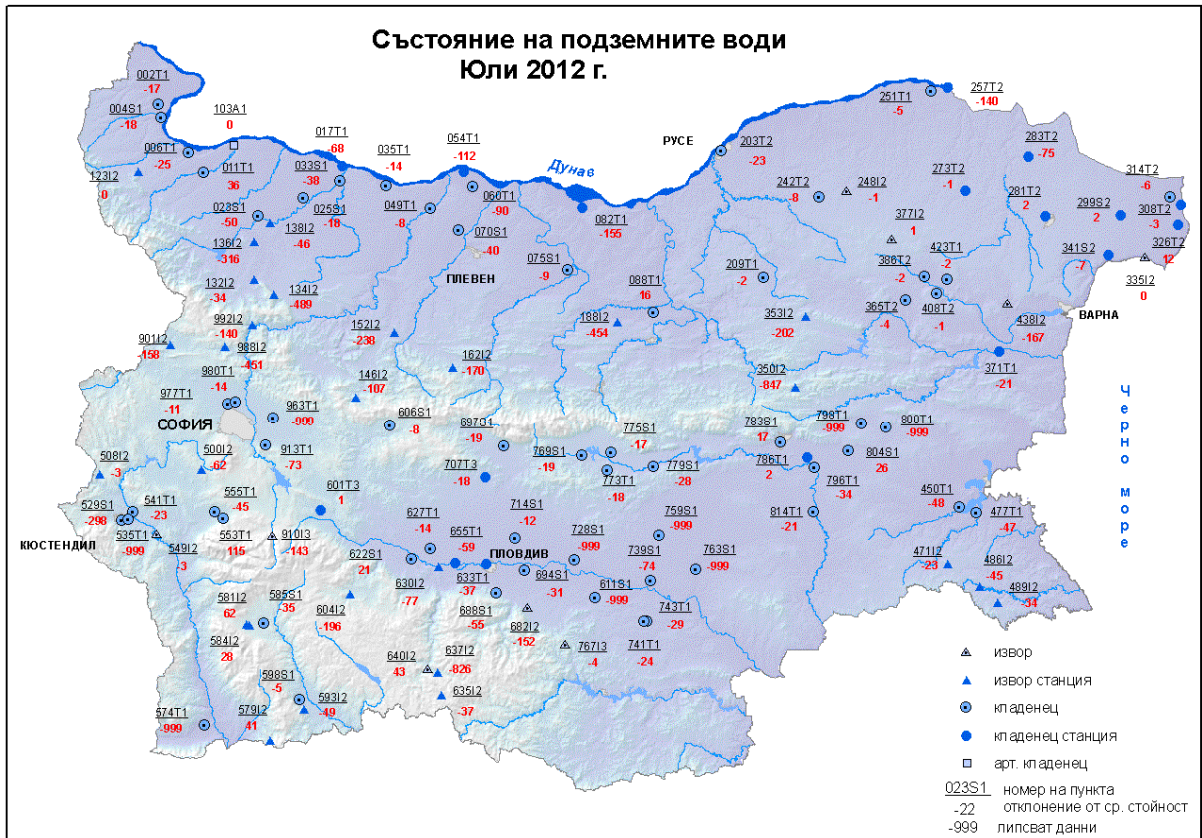
Понижиха се нивата в обсега на Средногорска водонапорна система и в приабонската система в Пловдивски грабен съответно с 18 cm и 5 cm. Повишиха се нивата на подземните води в Ихтиманска водонапорна система и в подложката на Софийския грабен съответно с 1 cm и 14 cm.

Спрямо юни се повиши дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска депресия с 0.30 l/s, а се понижи във Варненски артезиански басейн и в Джермански грабен съответно с 0.090 l/s и 0.050 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юли беше установена добре изразена тенденция на спадане при 71 наблюдателни пункта или около 69% от случаите. Понижението на водни нива с 2 cm до 345 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юли беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Вит, Марица, в Горнотракийска низина, Софийска, Кюстендилска, Карловска и Сливенска котловини, в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България, както и в подложката на Софийския грабен. Предимно се понижиха нивата в терасите на Искър и реките от Черноморския водосборен басейн, в Кюстендилска и Карловска котловини, както и в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 3.99 l/s до 1578 l/s, беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в Искрецки, Милановски и Етрополски карстови басейни, в басейните на Тетевенска антиклинала, на барем-аптски карстово-пукнатинни води на Североизточна България, на масива Голо бърдо, както и в част от басейна на Стойловска синклинала. В тези случаи дебитът на изворите е под 50% (от 7 до 46%) от нормите за юли.

Повишението на водните нива (с 4 cm до 216 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности на юли е най-съществено за подземните води на места в терасата на Тунджа, в Сливенска котловина, в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България, където нивата предимно се повишиха, в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен и в Средногорска водонапорна система.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми от 0.38 l/s до 265 l/s беше усановено в Чепински и Настан-Триградски карстови басейни, както и в част от басейна на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи дебитът на изворите е от 120 до 154% от нормите за месец юли.

Директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон: 02 975-39-96
Факс: 02 988-03-80, 02 988-44-94
Телефонна централа: 02 462-45-00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор д-р Петьо Симеонов
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I Г. Козинарова, доц. д-р И. Господинов, д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III доц. д-р М. Коларова, гл.ас. Б. Велева, гл.ас. д-р Е. Христова, Л. Йорданова
Част IV инж. С. Стоянова, инж. В. Попова, инж. Б. Христов
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина, инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 31

Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2012